

322. Szárazd, Hosszú-rét

(Tolna megye) Kk

A településen 1999. december 8-án végeztünk légi fel-
derítést, 2000. március 9-én pedig terepbejárást.

A 16. század első felében rövid ideig fennállt
Gerenyás castellum légi fotón jól látható maradványait
(a Kaposra kapcsolódó vizesárkának három oldalát)
azonosítottuk a Kapos és egy vízlevezető csatorna össze-
folyásánál. Vakondtúrásokban néhány késő középkori
cserepet találtunk.

BERTÓK GÁBOR

323. Szászvár, Vár

(Baranya megye) Kö, Tő

A Kincstári Vagyonkezelői Igazgatóság anyagi támoga-
tása lehetővé tette a vár Ny-i külső török várfalának rész-
beni helyreállítását. Bár e várfal korábban már kis mér-
tékben kutatott volt, ennek ellenére jelentős mértékű
leletmentés vált szükségessé a várfal D-i szakaszán. A
várfalnak ugyanis a Ny-i félkörös – már helyreállított –
bástyájától D-re eső szakasza jórészt lepusztult és csu-
pán alapjaiban volt követhető a várfal nyomvonala. Tu-
lajdonképpen ezen a részen volt szükség a nagyobb ará-
nyú leletmentésre, mert a várfalnak a már említett fél-
körös bástyától É-ra az ÉNy-i saroktoronyig húzódó sza-
kasza ma is áll részben, és kisebb-nagyobb legújabb ko-
ri javításokkal ma a vár kerítéseként szolgál. Elsősorban
tehát a török várfal alapjainak feltárására volt szükség.
Maguknak a felmenő falaknak a kutatása már koráb-
ban a tervezés érdekében megtörtént.

A leletmentési munkára 2000. szeptember 26. és
november 8. között került sor. Gyakorlatilag párhuzam-
osan a helyreállítási munkával. Elsőként a Ny-i várfal
alapjait megsondázó korábbi kutatóárkainak ismételt
kiszűrésére és egyes esetekben azok további mélyíté-
sére került sor. Ezekben a kutatóárkokban mindenütt
megtalálható volt a török fal alapozása, amelynek ala-
pozási szintje igazodva a korábbi terepszintekhez kü-
lönböző mélységben volt, hasonlóképpen a falhoz csat-
lakozó külső szintet jelző lábazati zokli.

A Ny-i félkörös bástyától D-re lévő szakaszon
mintegy 13 m hosszban tártuk fel a török fal alapozá-
sát, illetve a megmaradt alapfalát. Az egyik legmélyeb-
ben alapozott részét a falnak a bástyához való csatlako-
zásánál tártuk fel. Itt a jelenlegi szinttől több mint 2 m
mélységig terjedt.

A Ny-i várfal vastagsága 70–80 cm között váltakozik,
lábazati kiülése ugyancsak igen változó. A várfallal pár-
huzamosan – annak külső síkja mentén – húzott kutató-
árkunkban, amelynek átlag szélessége 1 m, a félkörös bász-
tya sarkától 1,8 m távolságra D-re egy 1,2 m vastag tört
kőből épített Ny-i irányú fal került elő, amelynek K-i vé-
ge a török várfal alá nyúlik. A további feltárás során kide-
rült, hogy a fal DK-i belső sarka ívben fordul, majd egye-
nesen halad tovább a török fal alatt, amelyet ezen a sza-
kaszon részben e középkorinak tűnő falra alapoztak. Az

előkerült K-Ny-i fal belső síkjából 5 m, távolsága 1 m volt.
Az ovális belső teret lezáró K-i fal vastagsága 1,2 m és a
török várfal alól 20–30 cm-rel kilóg. Az itt előkerült, la-
pos kövekből szépen falazott objektumrészlet rendelte-
tése jelenleg nem állapítható meg és az további feltárást
igényel. Ez azonban kétségtelen, hogy a várnál korábbi
építmény részlete. A falkoronától 50 cm mélységben meg-
találtuk a 20 cm szélességben kiugró alapozást, valamint
a belső szintet, amely lejárt talaj volt.

A 2. számú kutatószelvényben – amelyet a várfal
K-i oldalán indítottunk – az említett objektum K-i falá-
nál későbbi hozzáépítés roncsolt alapozásának marad-
ványa került elő, amelynek összefüggései ugyancsak tisztá-
zandók. Mindkét kutatóárkban, illetve a szelvényben
a talaj nagymértékben bolygatott volt, különösképpen
a várfal homlokzata előtt húzódó 1. számú árokban.

A további helyreállítás során a kutatás ugyancsak
szükséges.

A Ny-i török várfal D-i végénél feltárt kora középkori-
nak tűnő, belső oldalán ívesen kialakított épületmaradvány
további kutatása feltétlenül szükséges. Egyrészt az épít-
mény rendeltetése és az alaprajz tisztázása érdekében, más-
részt korának pontosabb meghatározása céljából.

GERŐ GYŐZŐ

324. Százhalombatta, Földvár

(MRT 7. k. 27/2 sz. lh.)

(Pest megye) B, LT

2000. június 31. és augusztus 18. között folytattuk a mint-
egy 6 m vastag rétegsorral rendelkező bronzkori tell te-
lep további feltárását 20×20 m-es szelvényünkben.

Módszertanilag az objektumból továbbra is rostá-
lunk minden kihordott földmennyiséget, feltöltésből il-
letve objektumok közti felületből mintavételszerűen csu-
pán egy talicskányit (50 liter). Az iszapolásra szánt föld-
mintákat szisztematikusan, minden négyzetből valamint
minden objektumból meghatározott mennyiségben vet-
tünk fel és iszapoltunk ki.

Az iszapolás, a kerámiamosás és a számítógépes
adatkitöltés párhuzamosan haladt az ásatással. A szá-
mítógépes adatfeltöltést, az iszapolást és a feltáráson va-
ló részvételt rotáló rendszerben felosztottuk az egyete-
misták között. Így tapasztalatot nyertek a komplex ku-
tatáshoz szükséges összes gyakorlati fázisban.

A szelvény É-i oldalán a tavaly megtalált és kibon-
tott urnamezős házrészlet elbontásával kezdtük az
idényt. A házról kiderült, hogy négyszeres újrasározása
volt. A padlója és a padló közötti részek is tele voltak
élelem és egyéb szerves maradvány lenyomatával.

A szelvény K-i oldalán a feltöltési réteget bontottuk
el, melyben több külső melléképület cölöpös szerkezeté-
nek illetve letaposott padlójának maradványát is megta-
láltuk. Több gödröt is kibontottunk, közöttük az egyik
kelta gödör ki volt tapasztva és egy fél szarvasagancs volt
a közepébe helyezve. Egy Koszider korú vatyai gödörben
pedig egy feldarabolt marha teljes vázát találtuk meg.